

PROGRESJONSPLAN FOR DE SYV FAGOMRÅDENE

Kapittel 9 i *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (2017) beskriver barnehagens fagområder. «Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

«Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeid med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene. Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen» (2017, s. 47).

FAGOMRÅDER	1-2 år	3-4 år	Skoleklubben
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST: - <i>Varierende språkmiljø</i> - <i>Synliggjøring av språklig og kulturelt mangfold</i> - <i>Invitasjon til samtaler som innebærer fortelling, undring, refleksjon og spørsmål</i> - <i>Lek og utforskning av lyder, språk og skriftspråk</i> - <i>Variert og mangfoldig formidlingsformer og litteratur</i> - <i>Inkludering av alle barn i språkstimulerende aktiviteter</i>	Ansatte «bader» barna i språk i alle situasjoner av dagen, benevner det barna er opptatt av, leser alderstilpassede bøker og bruker bilder og konkrete som språkstøtte Barna møter ulike sjangere som bøker, eventyr og fortelling Barna møter sang og musikk i sin hverdag og får kjennskap til rim, regler og rytme gjennom lek og eksperimentering Vi bruker bilder fra tur og barnehagehverdagen for å samtale med hverandre om felles opplevelser	Samtalen vektlegges gjennom dagen. De ansatte støtter barnas utvikling av begreper og ordforråd Barna har alderstilpassede bøker tilgjengelige med variert tematikk Barna møter symboler, bokstaver og tall i sin hverdag Sang, rim og regler er aktive språkverktøy Barna veiledes til å bruke verbalspråk eller andre måter for å uttrykke behov, følelser, tanker, meninger, erfaringer og løse konflikter	Barna erfarer samspillet med å ta ordet og lytte til andre Barna skal tilbys ulik litteratur som faktabøker, billedbøker med tekst, fortsettelsesbøker, sagn og muntlige fortellinger Barna skal erfare ulike skriftspråkuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver gjennom utforskning av lese- og skriveaktiviteter Barna veiledes til å bruke verbalspråk for å melde behov, uttrykke følelser, skape relasjoner, delta i lek og løse konflikter

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE - <i>Aktive og tilstedeværende ansatte støtter og utfordrer barna til variert kroppslig lek og anerkjenner barnets mestring</i> - <i>Barnehagen bidrar til gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile</i> - <i>Barna har tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet</i> - <i>Barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser</i> - <i>Måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna</i>	Barna får erfaring med ulike fysiske lekemiljøer, mangfold av lekeapparater, terreng og leker Barna skal erfare kortere turer i nærområdet hvor de utfordres grovmotorisk med og uten vogn Barna skal få utforske egen kropp og erfare begreper knyttet til kroppen Barna skal erfare måltider med mål om fellesskap og utvikling av sunt og positivt forhold til mat Barna erfarer trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt	Barna erfarer utendørs lek til alle årets tider og går gradvis lengre turer i ulikt terreng. Barna får kjennskap til regler i trafikk Barna skal videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper. Barna veiledes til å kle av og på seg uteklær og holde orden på garderobeplassen Barna får kjennskap til egen kropp og følelser gjennom litteratur og samtaler. Ansatte legger til rette for en begynnende forståelse av at alle er forskjellige og respekt for hverandres kropper Barna tilbys varierte fin- og grovmotoriske aktiviteter, inne og ute Barna skal få kjennskap om gode måltidsvaner, gode vaner for hygiene og sunt variert kosthold	Barna erfarer lengre og hyppigere turer i ulike miljøer (natur/by/trafikk). Ski- og akeaktiviteter blir prioritert i vinterhalvåret. Trafikksikkerhet inkluderes i aktiviteter for skoleklubben Det tilrettelegges for varierte bevegelsesaktiviteter gjennom lek som klatring, balansering, hinderløype og sykling, barna skal få mulighet til å beherske risikofylt lek Barna erfarer å ta egne valg ved påkledning når de skal ut, vurdering av temperatur o.l Barna får økt bevissthet rundt egne og andre sine følelser og grenser Barna skal få kjennskap til hygiene og smitteforebygging Barna får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET - <i>Personalet skal stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering</i> - <i>Barnehagen skal legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk</i> - <i>Ansatte skal støtte og berike barnas bearbeiding av møter med kunst og kultur</i> - <i>Anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur</i> - <i>Barnehagen skal bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen</i>	Barna skal ha tilgjengelig ulike materialer i samsvar med alder og modenhet De voksne tilrettelegger og støtter barna til utforsking av ulike farger, teknikker og tekstur knyttet til formingsaktiviteter Ansatte og barn lytter, utfolder seg og sanser til sang og musikk i spontane og planlagte aktiviteter og samlinger Barn får erfaring med instrumenter som rytmepinner og trommer	Barna skal erfare ulike materialer og bli kjent med ulike teknikker som å male, lime, klippe, teipe og tegne De ansatte skal tilrettelegge for at barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede, inne og ute Barna skal få kjennskap til ulike instrumenter Løse materialer til kreativ lek og fantasi skal være tilgjengelig Barna får oppleve at arbeidsprosesser blir dokumentert i en utstilling eller forestilling	Barna skal få mulighet til å møte og reflektere rundt ulike kulturelle og estetiske uttrykk i nærmiljø og natur Barna får tegneoppgaver og erfaringer med å blande farger til egne malerier Barna skal bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kulturuttrykk fra fortid og samtid Ansatte og barn lytter, utfolder seg og sanser til sang og musikk i ulike sjangere. Ansatte oppmuntrer til dramatisering av eventyr Barna skal få mulighet til å bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI - <i>Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som en arena for lek og læring, undring og utforsking</i> - <i>Synliggjøring av naturfenomener og refleksjon med barna om sammenhenger i naturen</i> - <i>Utforskning og eksperimentering med teknologi og naturfenomener sammen med barna</i>	Barna drar på små turer i nærmiljøet og blir oppmuntret til å bruke alle sanser Ansatte tilrettelegger for positive opplevelser i natur og uteliv Barna får mulighet til å bruke naturmaterialer i formingsprosjekter, utforskning og eksperimenter Barna får kjennskap til ulike dyr og insekter	Barna drar på tur til ulike steder i naturen hvor vi kan undre oss over naturens mangfold og årstidsendringer Vi planter frø hver vår og følger utviklingsprosessene Barn og ansatte eksperimenterer med naturfenomener som snø, is og vann og fysiske lover Vi jakter på småkryp og blir kjent med ulike planter Vi oppmuntrer barna til bruk av naturmaterialer til formingsaktiviteter	Barna drar på tur til ulike områder i nærmiljøet, tilbringer mye tid i naturen og får kjennskap til miljøvern og bærekraftig utvikling Barna får kjennskap til bakgrunnen for kildesortering Barna skal få mulighet til å reflektere rundt livets gang (fødsel, vekst, aldring og død) med støtte fra de ansatte Barna får kjennskap til småkryp, dyr og planter og deres betydning for natur, mat og miljø Barna skal få mulighet til å observere, eksperimentere, utforske og undre seg over naturfenomener og sammenhenger i naturen
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI - <i>Barna skal bli sett og anerkjent av de ansatte</i> - <i>Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn samt erfare at</i>	Ansatte skaper tid og rom for små samtaler gjennom dagen rundt det barna er interessert i. Barna skal også oppmuntres til å vise interesse for hverandre og fellesskapet Barna opplever norske tradisjoner knyttet til jul og påske, samt	Ansatte oppmuntrer til barns undring. Det skal gis god tid til samtaler i hverdagen Markering av høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen	Ansatte møter barns undring på alvor. Det skal gis god tid til samtaler i hverdagen både enkeltvis, i gruppe, samlingsstund, spontant og planlagt. Barna får kjennskap til bakgrunnen for at vi markerer ulike høytider og tradisjoner. Barna får kjennskap til flere kulturer og levesett enn sin egen.

<i>kulturelle uttrykk har egenverdi</i> - <i>Skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.</i> - <i>Bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft</i>	markering av høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen	Barna skal få støtte om egen identitet og respektere det mangfoldet som er i barnehagen Barna skal få støtte til å finne konstruktive løsninger i konfliktsituasjoner	Barna deltar aktivt i å finne løsninger i egne konflikter. De ansatte skal lytte, støtte og bidra med løsninger Barna veiledes til vise hensyn og toleranse overfor andres synspunkter og forskjellighet
NÆRMILJØ OG SAMFUNN - <i>Barna skal bli kjent med eget nærmiljø, samfunn og verden gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer</i> - <i>Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet</i> - <i>Barna skal få begynnende kjennskap til menneskerettighetene</i> - <i>Bli kjent med at samene er Norges urfolk og få kjennskap til samisk kultur</i> - <i>Kjennskap til nasjonale minoriteter</i>	Ansatte er oppmerksom på barnas ulike uttrykk og sørger for at også de yngste barna får medvirke i egen hverdag Barna får oppleve nærmiljøets natur og kultur Barna får opplevelser med fellesskap i barnehagen på fellessamlinger og fellesarrangementer	Barna kan være på tur større deler av dagen Barna opplever medvirkning i det daglige og skal få si sin mening i saker som angår dem Vi markerer 17-mai og tilrettelegger for begynnende forståelse for demokrati Likestilling, ulike tradisjoner, levesett og familieformer er en naturlig del av barnehagens innhold i litteratur, lek og samtaler	Barna går lengre turer i nærmiljøet og bli bedre kjent med områdets lokalhistorie Barna opplever å påvirke fellesskapet gjennom demokratiske avgjørelser. godta avgjørelser tatt av flertallet og ta hensyn til hverandres ulike syn. Barn får kjennskap til at valg og handlinger kan påvirke dem selv og andre, både positivt og negativt. Handlinger gir konsekvenser Ansatte bidrar til å motvirke diskriminering, fordommer, stereotyper og rasisme Markering av FN-dagen i oktober med vekt på barnekonvensjonen

ANTALL, ROM OG FORM - <i>Matematiske begreper brukes aktivt i hverdagen</i> - <i>Bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr er inspirasjon til matematisk tenkning</i> - <i>Synliggjøring av sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende.</i> - <i>Barnas nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger skal styrkes med utgangspunkt i barnas uttryksformer</i>	Barna skal visuelt oppleve tall, former og symboler på avdeling Ansatte presenterer matte i dagliglivet gjennom praktisk gjøremål som å dekke bord, sortere leker, telle antall barn osv. Ansatte bruker barnehagens lekematerialer og utstyr som gjenstand og inspirasjon til matematisk tenkning	Barna blir presentert for flere symboler (eks: terning med farger/prikker/matematiske symboler), geometriske figurer (sirkel, kvadrat, rektangel og trekant) og tall på plakater i bøker og spill Gjennom lek, utforsking og refleksjon med andre barn og voksne får barna erfaring med plassering og orientering i ulike rom Ansatte støtter barna gjennom lek og utforskning ved å bruke matematiske begreper, gi erfaring med ulike størrelser, former, mål og vekt i planlagte og spontane situasjoner Ansatte bruker sang, bøker, eventyr, rim og regler med tallbegreper	Barna får kjennskap til tallrekken 1-10, ulik mengde og antall Barna får kjennskap til geometriske figurer som sirkel, kvadrat, rektangel, trekant, sylinder og kube Ansatte legger til rette for kjennskap til matematiske begreper som likheter/ulikheter, antall, telling, størrelser, og betydningen av plassering i rommet Ansatte støtter barna i å oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger og problemløsning

Hentet fra *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47-57).